O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

G.A.Xolikova

2025-yil “___” _____

Ro‘yxatga olindi N-BD-61010100-1.25

2025-yil “___” _____

XALQARO TURIZM BOZORI

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	1000000	- Xizmatlar
Ta’lim sohasi:	1010000	- Xizmat ko‘rsatish sohasi
Ta’lim yo‘nalishlari:	61010100	- Turizm va mehmondo‘stlik (masofaviy)

Samarqand – 2025

Fan/modul kodi	O‘quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar
XTB1706	2028-2029	7	6
Fan/modul turi	**Ta’lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**
Majburiy	O‘zbek		5

	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1	**Xalqaro turizm bozori**	72	108	180

2

I. Fanning mazmuni

Fanni o‘qitishdan maqsad – sayohat va turizmning global va mahalliy darajadagi tushunchalari, sayohat va turizmning ijobiy va salbiy ta’sirlari va ularni qanday boshqarish mumkinligi, xalqaro turizmda barqarorlik va chidamlilikning ahamiyati, sayohatchilar va mijozlarning sayohat va turizm sohasidagi o‘rni va ahamiyati to‘g‘risida xabardorlik, marketingning turizmda qanday ahamiyatga ega ekanligi haqida tushuncha, shuningdek aloqa ko‘nikmalari hamda turli qadriyatlar va munosabatlar kabi asosiy tamoyillarni o‘rgatishdan iborat.

Fanning vazifasi - xalqaro turizm bozorining mazmun mohiyatini tushuntirish, rivojlanish tarixini o‘rgatish, uning global iqtisodiyotga ta’siri, turlari, logistika, transport, marketingning xalqaro turizmni rivojlantirishda tutgan asosiy vazifasini aniqlash, madaniy xilma-xillikning tarqalishi, turizmdagi xavfsizlik muammolarini aniqlash, marketing strategiyalari, axborot kommunikatsiyalarining vazifasi, shuningdek mintaqalardadagi turizmning rivojlanish kabi jarayonlarini o‘rgatish va tahlil qilishdan iborat iborat.

II. Asosiy qism (amaliy mashg‘ulot)

Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

O‘qish moduli

1- mavzu. “Xalqaro turizm bozori” fanining predmeti va mazmuni. Turizmning rivojlanish tarixi.

2- mavzu. Xalqaro turizm va uning mamlakat iqtisodiyotiga ta’siri.

3- mavzu. Turistik bozorning ko‘lami va tuzilishi. Xalqaro turizmning rivojlanish bosqichi.

4- mavzu. Xalqaro turizm statistikasi.

5- mavzu. Xalqaro turizm geografiyasi.

6- mavzu. Xalqaro turizm industriyasi va turist oqimi.

7- mavzu. Turizm bo‘yicha xalqaro hamkorlik va turmahsulot o‘sishini ta’minlash.

8- mavzu. Xalqaro turizmda madaniy xilma xillik alomatlar.

9- mavzu. Xalqaro turizmda madaniy xilma xillikning tarqalishi.

10-mavzu. Xalqaro turizmda madaniyat masalalari.

11-mavzu. Xalqaro turizmda xizmat ko‘rsatish.

12- mavzu. Xalqaro turizmda madaniyatning odob-axloqqa ta’siri.

13- mavzu. Xalqaro turizm bozorida transmilliy kompaniyalar.

14- mavzu. Turmahsulot bozorining xalqaro darajaga moslashuvi.

15- mavzu. Mehmonxona kompleksi xodimlari sonining tahlili.

16- mavzu. Turizmda bir necha segment bo‘yicha segmentlash.

17- mavzu. Turistik firmalarda sotish strategiyasi.

18- mavzu. Turizmda marketing kommunikatsiyalarni shakllantirish.

19- mavzu. Turizmda innovatsiya, axborot texnologiyasi turlari va ularning mohiyati.

20- mavzu. Xalqaro turizmda globallashuv jarayonlari.

21- mavzu. Xalqaro turistik tashkilotlar.

22- mavzu. Xalqaro turizmda turistik sayohatlarni tashkil etish.

23- mavzu. Mamlakatlar bo‘yicha raqobat ustunliklari.

24- mavzu. Turizmda iste'molchilarning xatti-harakatlari.

25- mavzu. Xalqaro turizmda logistika va transport.

26- mavzu. Turizmda xavfsizlik muammolari.

27- mavzu. Smart turizm konseptsiyasi.

28- mavzu. Barqaror turizm haqida umumiy tushuncha.

29- mavzu. Barqaror turizm vositalari va strategiyalari.

30- mavzu. Yashil iqtisodiyot va turizm.

31- mavzu. Xalqaro turizmning maxsus turlari.

32- mavzu. Yevropa Ittifoqida turizm siyosati..

33- mavzu. Osiyo mamlakatlarida turizm rivoji.

34- mavzu. Amerika mintaqasi turizmi.

35- mavzu. Yaqin sharq mintaqasi turizmi.

36- mavzu. O'zbekistonda xalqaro turizmning rivojlanishi.

III. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1. **Turizmning rivojlanish tarixi haqida prezentatsiya tayyorlash.**
   Bajarilish tartibi: turizm haqida qisqacha ma'lumot. Rivojlanish tarixi. Global iqtisodiyotga ta'sirini yoritib berish.
2. **Xalqaro turizm bozorining shakllanish va rivojlanish bosqichi mavzusida slayd tayyorlash.**
   Bajarilish tartibi: tarixiy davrlar, muhim voqealar, iqtisodiy omillar, xalqaro turizmning rivojlanish bosqichlarini o'z ichiga olgan slayd tayyorlash.
3. **Xalqaro turizm statistikasi bo'yicha tadqiqot olib borish.**
   Bajarilish tartibi: global turizm veb saytlari yordamida turli mamlakatlar turizm sanoati haqida ma'lumotlar to'plash. Statistik ma'lumotlar asosida dunyo mamlakatlari turistlar sonini aniqlash.
4. **Onlayn bronlash tizimlari (OTA) bo'yicha taqdimot.**
   Bajarilish tartibi: Booking.com, Expedia kabi OTA platformalarining mehmonxonaga ta'siri haqida slayd tayyorlang. Tizimlar qanday ishlashi, foydasi va kamchiliklarini aniqlang.

5. **Xalqaro turizmning turlari va segmentlari mavzusida hisobot tayyorlash.**
   Bajarilish tartibi: Turizm segmentlarini aniqlang. Har biri haqida ma'lumot va ularning rivojlanish tendensiyasini tushuntirib bering.
6. **O'zbekistonning xalqaro turizm bozorida tutgan o'rni mavzusida prezentatsiya tayyorlash.**
   Bajarilish tartibi: Statistika, so'nggi yillardagi islohotlar, investitsiyalar, chegaralangan muammolar va ularni hal qilish bo'yicha takliflarni kiritish.
7. **Xalqaro turizm uchun biznes reja tuzish.**
   Bajarilish tartibi: mehmonxona, eko-turizm, yoki turizmga aloqador korxona uchun biznes reja tuzish. Bozor tahlili, xizmatlar, xarajatlar, marketing va daromad pragnozi aniqlanadi.
8. **Turizmda xalqaro tashkilotlar va ularning roli mavzusida taqdimot tayyorlash.**
   Bajarilish tartibi: har bir tashkilotning vazifasi, loyihalari haqida ma'lumot berish. O'zbekiston bilan aloqador loyihalarni aniqlash va ko'rsatish.
9. **Online turistik agentligi ochish bo'yicha biznes reja yaratish (pdf, prezentatsiya).**
   Bajarilish tartibi: agentlikning nomi, xizmat ko 'rsatish sohasi, maqsadli auditoriyasi, marketing strategiyasi, sayt va mobil ilova imkoniyatlari, moliyaviy reja, taxminiy xarajat va daromadlar aniqlanishi kerak.
10. **O'zbekistonda gastronomik turizmni rivojlantirish uchun loyiha tayyorlash.**
    Bajarilish tartibi: gastronomik turizmni rivojlantirish uchun loyiha yaratish, festival bayramlar tashkil etish, sayyohlarni jalb qilish uchun strategiyalar ishlab chiqarish.
11. **Xalqaro turizmda logististika va transport mavzusida hisobot yozish.**
    Bajarilish tartibi: Xalqaro turizmda logistikaning tutgan o'rni. Turizmda transport xizmatlari. Transport xizmatlarining sayyohlar tajribasiga ta'siri

	va ularning turizmni rivojlantirishdagi roli haqidagi ma'lumotlarni kiritish. **12. Yevropadagi turizm rivojlangan yetakchi davlat haqida prezentatsiya tayyorlash.** Bajarilish tartibi: Yevropada joylashgan va turizm sanoatida eng yetakchi bo'lgan davlatlardan birini tanlash. Uning turizm sohasi haqida ma'lumot to'plash. UNWTO statistikalari asosida turistlar sonini aniqlash va sayyohlarni jalb qilish bo'yicha ishlab chiqarayotgan strategiyalarni aniqlash. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular kafedra tomonidan tayyorlangan uslubiy ko'rsatma asosida bajariladi.
3	**IV. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Ushbu o'quv dasturini muvaffaqiyatli tamomlagan bitiruvchilar quyidagi bilim, ko'nikma va munosabatlarga ega bo'ladilar: - xalqaro turizm holatlari bo'yicha dunyoqarashni kengaytirish qobiliyati shakllanadi; - global turizmda muhim rol o'ynaydigan tanlangan sayyohlik yo'nalishlari haqida zamonaviy ma'lumotlarga a'zolari bilan samarali hamkorlik qilish ko'nikmasi shakllanadi; - xalqaro turizmda mavjud bo'lgan tendensiyalarni tahlil qila oladi; - turizmni rivojlantirishni amaliyotda tahlil qilish, rejalashtirish, tashkil etish, boshqarish, va nazorat qilish kabi ko'nikmalarga ega bo'ladi.
4	**V. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • videodarsliklar; • videokonferensiyalar; • taqdimotlar tayyorlash; • tezkor savol-javoblar o'tkazish;

	• guruh bo'lib ishlash; • mavzularga doir online platformalarda (Moodle, Quizlet) test ishlash; • online guruhlarda loyilalar yaratish; • mantiqiy fikrlash • portfolio yaratish.
5	**VI. Kreditlarni olish uchun talablar:** Joriy darslarda faol va to'liq qatnashish, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifalarni o'z vaqtida bajarish, mustaqil ta'lim topshiriqlarini a'lo darajada bajarish va hisobot topshirish, yakuniy imtihonni muvaffaqiyatli topshirish.
6	**Asosiy adabiyotlar** 1. F.K.Kamilova., Z.K.Kamilov. "Xalqaro Turizm Bozori". O'quv qo'llanma. O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta maxsus ta'lim vazirligi. - T.: "O'zbekiton faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti", 2011.- 144 b. 2. N.A.Jurayeva., F.Xalimova. "Xalqaro Turizm Bozori". O'quv qo'llanma. T.: TDIU, 2020. - 119 b. 3. X.M.Mamatkulov., A.B.Bektemirov., I.S.Tuxliyev., A.N.Norchayev. "Xalqaro Turizm". Darslik. Toshkent. 2009. - 188 b. **Qo'shimcha adabiyotlar** 4. I.S.Tuxliyev., Z.O.Raximov. "Turizm Xizmatlar Bozori". O'quv qo'llanma. Samarqand – 2018. – 280 b. 5. Brian T. Mullis., Frances Figart. "Sustainable tourism: international Cooperation for development". International Institute for Tourism Studies the George Washington University, 2201 G Street, NW Washington, DC 20052. - 111 p.

	Axborot manbaalari 6. www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi xukumat portali. 7. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi. 8. www.stat.uz – O‘zbekiston Respublikasi davlat statistika qo‘mitasi sayti. 9. www.UNWTO.org - BMTning rasmiy sayti. 10. www.e-unwto.org – BMT online kutubxonasi rasmiy sayti. 11. www.uza.uz. – O‘zbekiston milliy axborot agentligi rasmiy sayti. 12. www.researchgate.net – Ilmiy tadqiqotlar rasmiy sayti. 13.https://www.keiabroad.org/documents/thailand/syllabus/ICTM307.pdf 14.https://ushaf.net/wp-content/uploads/2022/03/6.1-International-tourism.pdf
7	Samarqand davlat chet tillar instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2025-yil “____” _____ dagi “____”-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
8	**Fan/modul uchun mas’ullar:** B. A. O‘lmasova - SamDCHTI, “Tarjima nazariyasi va amaliyoti” kafedrasi o‘qituvchisi.
9	**Taqrizchilar:** **S.A. Abduhamidov** – SamISI “Turizm” kafedrasi mudiri, dotsent. **Z.I. Saliyeva** - SamDCHTI, “Tarjima nazariyasi va amaliyoti” kafedrasi professori, f.fn.